

Marek W. Kozak

Uniwersytet Warszawski, EUROREG

Osiągnięcia i wyzwania polityki spójności

Konferencja

**„Statystyka w procesie monitorowania polityki spójności społecznej, gospodarczej
i terytorialnej”**

GUS

Lublin, 8-9.10.2014

Bilans osiągnięć i jego ocena są względne i wymagają:

- punktu odniesienia dla porównań
- zdolności separacji przyczyn.

Rozwój Polski ma wiele przyczyn, w tym obok środków europejskich:

- Własna praca
- Transfer i harmonizacja prawa, transfer dobrych wzorów
- Procesy globalne
- Otwarcie granic, wzrost szans dla ludzi, firm i instytucji.

Struktura prezentacji

Wstępne uwagi na temat:

- Określenie sposobu oceny osiągnięć;
- Przykładowe osiągnięcia raportowane i faktyczne;
- Wyzwania stojące przed Polską po 10 latach: przykłady;
- Wnioski

Do dziś nie ma pełnych wyników badań mogących oddzielić skutki.

- Ale są próby cząstkowe. Np. analizy zamówione przez MRR/MIR określające znaczenie polityki spójności dla bezrobocia, zatrudnienia, PKB, inwestycji (ok. 30+% ogółu).
- Niestety, milczą na temat rezultatów i jakości.
- Dlatego dalsze uwagi mają charakter autorski i bazują na danych pośrednich.

Kryteria oceny: efekty i struktura

- Efekty popytowe czy podażowe?
- Jakość życia czy rozwój (miejsca pracy i dochodu)?
- Produkty czy rezultaty?
- Zgodność ze starym czy nowym paradygmatem?

Efekty raportowane

- Wzrost PKB (ale inne kraje czasem więcej)
- Podniesienie jakości życia dzięki infrastrukturom
- Budowa i modernizacja systemu komunikacyjnego
- Inwestycje w innowacje
- Inwestycje w kapitał ludzki
- Rosnące wsparcie dla bezrobotnych i wykluczonych
- Spadek bezrobocia po akcesji
- Poprawa stanu środowiska
- Wysoki poziom monitoringu ewaluacji

Efekty: ocena

- Wzrost PKB bez istotnej zmiany struktury gospodarczej (innowacyjność, high-tech, rolnictwo, sektor państwowy)
- Polska stale wśród najbiedniejszych państw UE
- Znaczący wzrost poziomu wykształcenia, ale nie kapitału społecznego
- Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury
- Powolna indywidualizacja podejścia do wykluczonych
- Utrzymujące się bezrobocie i inne problemy społeczne mimo emigracji ok. 2 mln Polaków
- Upowszechnienie postawy konserwacjonistycznej w podejściu do ochrony środowiska; inwestycje środowiskowe w oderwaniu od procesów demograficznych
- Wydatki na innowacje głównie w sektorze państwowym i głównie infrastrukturalne
- Upowszechnienie się „oswajania” wymogów, następstwo celów Mertona
- Monitoring i ewaluacja bazujące głównie na wskaźnikach produktów, nie rezultatów.

Wyzwania po 10 latach

- Zagrożenie dryfem rozwojowym wskutek braku istotnej zmiany strukturalnej;
- Wyczerpywanie prostych rezerw i konkurencji cenowej zamiast jakościowej;
- Przesadna promocja znaczenia środków europejskich w rozwoju (co redukuje korzyści z akcesji do dostępności funduszy europejskich).

Podsumowanie

Problem z obiektywizacją oceny rezultatów i wpływów funduszy europejskich, zwykle przecenianych (do 3,5% dochodu narodowego; wyższe tempo rozwoju Polska odnotowała przed akcesją).

Znaczna część środków spożytkowana na podniesienie jakości życia (ok. 60-70% nakładów na infrastruktury, zgodnie z paradygmatem industrialnym), efekty popytowe, raczej produkty niż rezultaty.

Powszechna dominacja starego (przemysłowego) paradygmatu.

Co może GUS?

- może swą wydatnie wspomóc swą wiedzą monitoring i ewaluację tworząc podstawy zasady „*evidence based*”.
- skorzystać ze wsparcia UE w doskonaleniu badań statystycznych.
- przełamać stereotypowe podejście do rozwoju.

Dziękuję za uwagę

m.kozak@uw.edu.pl